

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
МЕХАНІКО-МАШИНОБУДІВНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЕКОЛОГІЇ, ТЕПЛОТЕХНІКИ ТА ОХОРОНИ ПРАЦІ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА БЖД

ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 035 Філологія

Спеціалізація: 035.041 Германські мови і літератури (переклад
включно), перша – англійська

Освітньо-професійна програма: Переклад з англійської мови

Освітній рівень: Перший бакалаврський

Затверджено на засіданні кафедри
екології, теплотехніки та охорони праці
Протокол № 1 від “30” серпня 2019 р.

Дніпро 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація.....	3
2. Анотація до курсу.....	3
3. Мета та цілі	4
4. Компетентності та результати навчання.....	4
5. Організація навчання.....	6
6. Самостійна робота.....	13
7. Контрольні заходи та критерії оцінювання.....	15
8. Політика курсу.....	16
9. Рекомендована література.....	17
10. Кодекс доброчесності.....	21

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Основи охорони праці та БЖД
Викладач (і)	к.т.н., доц. Іванов Іван Іванович
Контакти, E-mail викладача	Кафедра екології, теплотехніки та охорони праці, к. М810-2, e-mail: ivan_ivanov48@i.ua
Форми організації навчання з дисципліни	лекції, практичні заняття
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, кількість модулів: 3 Загальна кількість годин на вивчення дисципліни: 90 з них: лекційних: 24, практичних занять: 16, самостійна робота студента: 50
Тип навчальної дисципліни за навчальним планом	Обов'язкова циклу загальної підготовки, Курс: 1 Семестр: I, чверть II Вид контролю: екзамен
Додаткові інформаційні матеріали	https://nmetau.edu.ua/ua/mdiv/i2016/p3079
Години консультацій:	10.00-11.30 понеділок, п'ятниця

2. Анотація до курсу

Інтеграція України до Європейської спільноти передбачає, насамперед, зростання уваги до питань безпеки людини в різних сферах діяльності. Статистика свідчить, що рівень смертності, травматизму, аварій і катастроф в Україні набагато перевищує аналогічні показники розвинутих країн. Тому кожна людина і, безперечно, людина з вищою освітою повинна усвідомлювати важливість питань охорони праці та безпеки життєдіяльності. Таким чином, вивчення дисципліни «Основи охорони праці та БЖД» є актуальним для підготовки фахівців, особливо в сучасних умовах реформування системи вищої освіти на тлі процесів євроінтеграції України.

Дисципліна “Основи охорони праці та БЖД” вивчається на початковій стадії підготовки бакалаврів спеціальності 035 «Філологія» і базується на теоретичних знаннях та практичних навичках з хімії, фізики, математики, правознавства та інших наук, здобутих у загальноосвітніх закладах; використовує досягнення науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду щодо створення належних і безпечних умов праці та побуту з урахуванням професійної орієнтації майбутніх фахівців. Отримані при вивченні дисципліни компетенції, знання, вміння і навички орієнтовані на формування у

студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку при здійсненні професійної діяльності, необхідні для вивчення у подальшому дисциплін професійного та практичного спрямування, зокрема, "Охорона праці в галузі та цивільний захист" та при виконанні розділу «Охорона праці та захист навколишнього середовища» у випускних кваліфікаційних роботах бакалаврів.

3. Мета та цілі

Мета дисципліни: надання сучасних теоретичних знань, умінь і навичок, необхідних майбутнім фахівцям для ефективного вирішення питань охорони праці та безпеки життєдіяльності у сфері їх професійної діяльності, формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку і усвідомлення необхідності обов'язкового виконання в повному обсязі всіх заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях та безпеки життєдіяльності у надзвичайних ситуаціях.

Цілі дисципліни: опанування знаннями, вміннями та навичками вирішувати професійні завдання з обов'язковим урахуванням чинних законодавчих й інших нормативно-правових актів, галузевих вимог щодо безпеки персоналу у процесі трудової діяльності, при захисті населення в небезпечних та надзвичайних ситуаціях, виявленні шкідливих і небезпечних виробничих факторів, виникнення можливих аварій, розробці заходів щодо усунення несприятливих виробничих факторів, створення безпечних та нешкідливих умов праці; формування у студентів елементів світогляду щодо запобігання виникнення техногенних аварій й природних небезпек та ліквідації їх наслідків.

4. Компетентності та результати навчання

Інтегральною компетентністю дисципліни «Основи охорони праці та БЖД» є здатність розв'язувати складні задачі та практичні проблеми, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, під час професійної діяльності або у процесі навчання, яка передбачає застосування теорій та методів проведення моніторингу умов праці та стану довкілля, запобігання виникненню аварій, надзвичайних ситуацій, нещасних випадків і професійних

захворювань на підприємствах та в організаціях, оцінювання їх впливу на персонал та населення, ліквідації можливих їх негативних наслідків.

Інтегральна компетенція визначається сукупністю наступних компетентностей та результатів навчання:

- вміння визначати та ефективно виконувати функції, обов'язки і повноваження з охорони праці та безпеки життєдіяльності на робочому місці, відповідно до посади та професійної діяльності;

- здатність ефективно застосовувати знання законодавства та державних стандартів України про охорону праці та безпеку життєдіяльності;

- здатність організувати власну діяльність відповідно до вимог охорони праці й безпеки життєдіяльності, що передбачає готовність студента застосовувати набуті можливості (знання, уміння, навички й особистісні якості) для безпечної реалізації себе у повсякденному житті та професійній діяльності;

- вміння здійснювати методичне забезпечення і проведення навчання, інструктажів та перевірки знань з питань охорони праці;

- вміння виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел щодо тенденцій розвитку техніки і технологій захисту персоналу у виробничому процесі, населення, матеріальних цінностей і довкілля від небезпек техногенного і природного характеру;

- знання вимог охорони праці при проектуванні промислових об'єктів та робочих місць, електробезпеки та пожежної безпеки до технологічного обладнання і процесів;

- готовність до застосування засобів індивідуального та колективного захисту від дії небезпечних і шкідливих чинників на виробництві та у надзвичайних ситуаціях;

- здатність ідентифікувати шкідливі і небезпечні чинники, виявляти причини нещасних випадків і професійних захворювань на виробництві, оцінювати дотримання санітарно-гігієнічних вимог та запропонувати засоби і методи щодо створення безпечних та комфортних умов праці;

- знання характеристик осередків ураження, що виникають у надзвичайних ситуаціях; вміння оцінювати середовище перебування щодо особистої безпеки, безпеки колективу, суспільства, провести моніторинг радіаційної та хімічної обстановки і обґрунтувати способи та засоби щодо

захисту працівників і населення від вражаючих факторів аварій, катастроф, стихійного лиха тощо;

- знання вимог безпеки до виробничого обладнання, технологічних процесів та організації безпечного виконання робіт при усвідомленні головного принципу – безумовності пріоритетів безпеки під час вирішенні будь-яких професійних і особистісних завдань;

- здатність обґрунтувати та забезпечити виконання у повному обсязі заходів з колективної та особистої безпеки в межах своїх повноважень.

- володіння основними методами збереження життя, здоров'я та працездатності виробничого персоналу, надання домедичної допомоги постраждалим особам.

5. Організація навчання

Розподіл навчальних годин (Денна форма навчання)

	Усього	Чверті
		2
Усього годин за навчальним планом, у тому числі:	90	90
Аудиторні заняття, з них:	40	40
Лекції	24	24
Практичні заняття	16	16
Самостійна робота, у тому числі при:	50	50
підготовці до аудиторних занять	20	20
підготовці до модульних контрольних робіт (екзамену)	9	9
опрацюванні розділів програми, які не викладаються на лекціях	21	21
Заходи семестрового контролю		підсумкова оцінка, семестрова (екзамен)

Структура навчальної дисципліни

Лекційний курс (24 год.)

№№ з/п	Назва розділу/теми та її зміст	Тривалість (годин)
1	Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності. Головні визначення: безпека, небезпека, загроза, надзвичайна ситуація, аварія, катастрофа, безпека людини, суспільства, національна безпека. Аксиома про потенціальну небезпеку. Види небезпек: мікро- та мікробіологічна, вибухопожежна, гідродинамічна, радіаційна, фізична, хімічна, екологічна.	2
2	Середовище проживання людини та проблема її безпеки. Середовище проживання людини та його роль у житті як окремо взятого індивіда, так і суспільства в цілому. Складові частини середовища проживання, їх склад та загальна характеристика. Характер виникнення їх у середовищі проживання, причини, які обумовили цей процес, їх взаємодія, характер зв'язків між ними. Екологічні фактори середовища проживання та їх класифікація. Наслідки дії екологічних факторів на людину в залежності від кількісних та якісних показників, що їх характеризують. Проблема безпеки людини у середовищі проживання: її сутність та шляхи вирішення.	2
3	Хімічне забруднення середовища проживання та його наслідки. Загальна характеристика хімічного забруднення середовища проживання. Основні техногенні джерела хімічного забруднення та основні хімічні забруднювачі за кількісними показниками. Характер дії основних хімічних забруднювачів на людину та її можливі наслідки. Гранично допустима концентрація (ГДК) хімічних речовин у будь-яких середовищах, її різновиди та значення при нормуванні вмісту будь-яких речовин у повітрі, воді, ґрунті, продуктах харчування та ін. Класи небезпеки хімічних речовин в залежності від їх ГДК. Визначення понять ХНО та АТО, що	2

	до них відноситься та класи їх хімічної небезпеки. Сутність понять «зона хімічного зараження» та «осередок хімічного ураження», їх характеристики.	
4	Радіаційна безпека. Сутність поняття «енергетичні забруднювачі», їх види, джерела надходження їх у середовище проживання та основні показники, що характеризують їх властивості та наслідки дії на людину. Можливий характер дії енергетичних забруднювачів на людину та її наслідки. Іонізуючі випромінювання, їх види. Характер дії іонізуючих випромінювань на людину та її наслідки. Безпосередні, віддалені та генетичні наслідки дії радіації на людину, їх сутність та загальні умови виникнення. Експозиційна, поглинена та еквівалентна дози опромінення, їх сутність, зв'язок та одиниці виміру. Потужність дози та одиниці її виміру. Шлях та способи вирішення задач радіаційної безпеки населення та виробничого персоналу суб'єктів господарювання. Режими радіаційного захисту населення та порядок впровадження в дію. Основні вимоги та нормативи радіаційної безпеки згідно з НРБУ-97.	2
5	Правові та організаційні основи охорони праці. Сучасний стан охорони праці в Україні та за кордоном. Основні розділи дисципліни «Основи охорони праці». Суб'єкти і об'єкти охорони праці. Основні терміни та визначення в галузі охорони праці. Класифікація шкідливих та небезпечних виробничих чинників. Конституційні засади охорони праці в Україні. Законодавство України про охорону праці. Закон України «Про охорону праці». Основні принципи державної політики України у галузі охорони праці. Гарантії прав працівників на охорону праці, пільги і компенсації за важкі та шкідливі умови праці. Охорона праці жінок, неповнолітніх, інвалідів. Обов'язки працівників щодо додержання вимог нормативно-правових актів з охорони праці. Обов'язкові медичні огляди працівників певних	2

	<p>категорій. Відповідальність посадових осіб і працівників за порушення законодавства про охорону праці. Нормативно-правові акти з охорони праці (НПАОП): визначення, основні вимоги та ознаки, структура та реєстр. Стандарти в галузі охорони праці. Система стандартів безпеки праці (ССБП). Міждержавні стандарти ССБП. Національні стандарти України з охорони праці. Санітарні, будівельні норми, інші загальнодержавні документи з охорони праці.</p>	
6	<p>Державне управління охороною праці, державний нагляд і громадський контроль за охороною праці. Система державного управління охороною праці в Україні. Компетенція та повноваження органів державного управління охороною праці. Національна рада з питань безпечної життєдіяльності населення. Органи державного нагляду за охороною праці, їх основні повноваження і права. Громадський контроль за дотриманням законодавства з охорони праці. Структура, основні функції і завдання управління охороною праці в організації. Служба охорони праці підприємства. Статус і підпорядкованість. Основні завдання, функції служби охорони праці. Права і обов'язки працівників служби охорони праці. Громадський контроль за станом охорони праці в організації. Уповноважені найманими працівниками особи з питань охорони праці, їх обов'язки і права. Комісія з питань охорони праці підприємства.</p>	2
7	<p>Навчання з питань охорони праці та профілактика травматизму та професійних захворювань. Принципи організації та види навчання з питань охорони праці. Навчання і перевірка знань з питань охорони праці працівників під час прийняття на роботу і в процесі роботи. Спеціальне навчання і перевірка знань з питань охорони праці працівників, які виконують роботи підвищеної небезпеки. Навчання з питань охорони праці посадових осіб. Інструктажі з питань охорони праці. Види інструктажів.</p>	2

	<p>Порядок проведення інструктажів для працівників. Інструктажі з питань охорони праці для вихованців, учнів, студентів. Стажування (дублювання) та допуск працівників до самостійної роботи. Виробничі травми, професійні захворювання, нещасні випадки виробничого характеру. Інциденти та невідповідності. Мета та завдання профілактики нещасних випадків професійних захворювань і отруєнь на виробництві. Основні причини виробничих травм та професійних захворювань. Розподіл травм за ступенем тяжкості. Основні заходи по запобіганню травматизму та професійним захворюванням.</p>	
8	<p>Основи фізіології, гігієни праці та повітря робочої зони. Основи фізіології праці. Роль центральної нервової системи в трудовій діяльності людини. Втома. Гігієна праці, її значення. Чинники, що визначають санітарно-гігієнічні умови праці. Загальні підходи до оцінки умов праці та забезпечення належних, безпечних і здорових умов праці. Робоча зона та повітря робочої зони. Мікроклімат робочої зони. Нормування та контроль параметрів мікроклімату. Заходи та засоби нормалізації параметрів мікроклімату. Склад повітря робочої зони: джерела забруднення повітряного середовища шкідливими речовинами (газами, паром, пилом, димом, мікроорганізмами). Гранично допустимі концентрації (ГДК) шкідливих речовин. Контроль за станом повітряного середовища на виробництві. Заходи та засоби попередження забруднення повітря робочої зони. Вентиляція. Види вентиляції. Організація повітрообміну в приміщеннях, повітряний баланс, кратність повітрообміну. Природна вентиляція. Системи штучної (механічної) вентиляції, їх вибір, конструктивне оформлення. Місцева (локальна) механічна вентиляція.</p>	2
9	<p>Освітлення виробничих приміщень та джерела випромінювань. Основні світлотехнічні визначення. Класифікація виробничого освітлення. Основні вимоги до</p>	2

	виробничого освітлення. Нормування освітлення. Загальний підхід до проектування систем освітлення. Класифікація та джерела випромінювань оптичного діапазону. Особливості інфрачервоного (ІЧ), ультрафіолетового (УФ) та лазерного випромінювання, їх нормування, прилади та методи контролю. Засоби та заходи захисту від ІЧ та УФ випромінювань.	
10	Вібрація, шум, ультразвук та інфразвук. Джерела, класифікація і характеристики вібрації. Гігієнічне нормування вібрації. Типові заходи та засоби колективного та індивідуального захисту від вібрацій. Параметри звукового поля: звуковий тиск, інтенсивність, частота, коливальна швидкість. Звукова потужність джерела звуку. Класифікація шумів за походженням, за характером, спектром та часовими характеристиками. Нормування шумів. Контроль параметрів шуму, вимірювальні прилади. Методи та засоби колективного та індивідуального захисту від шуму. Інфразвук та ультразвук. Джерела та параметри інфразвукових та ультразвукових коливань.	2
11	Основи виробничої та електро- безпеки. Джерела, особливості і класифікація електромагнітних випромінювань та електричних і магнітних полів. Характеристики полів і випромінювань. Нормування електромагнітних випромінювань. Захист від електромагнітних випромінювань і полів. Класи шкідливості підприємств за санітарними нормами. Санітарно-захисні зони підприємств. Дія електричного струму на організм людини. Електричні травми. Чинники, що впливають на наслідки ураження електричним струмом. Класифікація приміщень за ступенем небезпеки ураження електричним струмом. Умови ураження людини електричним струмом. Напруга кроку та дотику. Безпечна експлуатація електроустановок: електрозахисні засоби і заходи. Надання першої допомоги при ураженні електричним струмом.	2

12	Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах. Показники вибухопожежонебезпечних властивостей матеріалів і речовин. Визначення категорії виробничого приміщення за вибуховою, вибухопожежною і пожежною небезпекою. Класифікація вибухонебезпечних та пожежонебезпечних приміщень і зон. Основні засоби і заходи забезпечення пожежної безпеки виробничого об'єкта. Пожежна сигналізація. Засоби пожежогасіння.	2
----	---	---

Практичні заняття (16 год.)

№№ з/п	Тема заняття та її зміст	Тривалість (годин)
1	Оцінка хімічної обстановки (оперативне прогнозування)	2
2	Оцінка хімічної обстановки (аварійне прогнозування)	2
3	Характеристика зон радіоактивного зараження місцевості при аварії на АЕС	2
4	Оцінка радіаційної обстановки	2
5	Методи та прилади визначення рівня виробничого шуму	2
6	Розрахунки засобів захисту від виробничого шуму	2
7	Розрахунки системи освітлення виробничого приміщення	2
8	Розрахунки систем захисту від ураження електричним струмом	2

Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях (21 год.)

№№ з/п	Назва теми та її зміст	Тривалість (годин)
1	Характеристика зон радіаційного зараження. Визначення параметрів зон забруднення радіоактивними речовинами під час аварійного прогнозування можливої обстановки за класом стійкості атмосфери, напрямом поширення хмари, потужністю рівня радіації, дозою опромінення людей, тривалістю дії ураження радіоактивними речовинами [15, с. 56-75].	3

2	Нормування шкідливих речовин у робочих приміщеннях. Класифікація шкідливих речовин, характеристика основних шкідливих речовин повітряного середовища робочих приміщень, аерозолі у робочій зоні, нормування та контроль концентрації шкідливих речовин у робочих приміщеннях, засоби індивідуального захисту від впливу шкідливих речовин [12, 229-288].	9
3	Тепловиділення в робоче приміщення. Тепловий режим приміщення, тепловиділення в нього та тепловтрати, інфільтрація повітря через огорожувальні конструкції будинків та споруд, температура зовнішніх огорджень робочих приміщень, теплові випромінювання на робочих місцях, захист від теплових випромінювань [12, 36-52; 105-110; 123-139].	9

6. Самостійна робота

Самостійна робота є складовою частиною підготовки студентів і являє собою сплановану пізнавальну, організаційно і методично направлену діяльність, яка здійснюється без прямої допомоги викладача, на досягнення результату. Метою самостійної роботи студентів є розвиток творчих здібностей та активізація розумової діяльності студентів, їх морально-вольових зусиль; формування у студентів потреби безперервного самостійного поповнення знань.

Завдання самостійної роботи:

- навчити студентів самостійно працювати з літературою;
- творчо сприймати навчальний матеріал і осмислювати його;
- сформувати навички щоденної самостійної роботи з метою одержання та узагальнення знань, умінь і навичок.

Передбачаються наступні види роботи:

- підготовка до лекцій та практичних занять з розрахунку 1 година на кожні 2 години аудиторних занять, що передбачає вивчення матеріалу за конспектом, основною та додатковою навчально-методичною літературою, пошук і аналіз інформації з Інтернет-ресурсів щодо сучасного стану та

тенденцій розвитку нормативно-правової бази, техніки і технологій у галузі охорони праці та БЖД в Україні та за кордоном;

- підготовка до модульних контрольних робіт (екзамену) з розрахунку 3 години на контрольний захід.

Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультуватися з викладачами та з іншими студентами. Для якісного самостійного опрацювання навчального матеріалу та підготовки до контрольних заходів студент повинен мати навчально-методичний пакет, зміст якого передбачає:

- навчальну програму з дисципліни з чітким визначенням змісту й обсягу аудиторної і позааудиторної навчальної роботи;

- конспект лекцій;

- вимоги до оцінки знань із дисципліни;

- пакет контрольних запитань, тестів для самоперевірки;

- перелік літератури.

Зразок контрольних запитань для самоперевірки:

1. Як діє електричний струм на організм людини?

2. Назвіть можливі види електротравм та дайте їх загальну характеристику.

3. Класифікація приміщень за небезпекою електротравм.

4. Що таке напруга кроку і від чого залежить її величина?

5. Що таке захисне заземлення і від чого залежить його ефективність?

6. Які ізолювальні електрозахистні засоби є основними і додатковими?

Зразок тестів для самоперевірки:

1. Повторний інструктаж з охорони праці виконується не рідше, ніж 1 раз на: 1) місяць 2) квартал 3) півроку 4) рік 5) 2 роки

2. При зміненні технології виконується інструктаж:

1) увідний 2) первинний 3) повторний 4) позаплановий 5) цільовий

3. При виконанні робіт за нарядом-допуском виконується інструктаж:

1) увідний 2) первинний 3) повторний 4) позаплановий 5) цільовий

4. Несчасні випадки на виробництві оформлюються актом за формою:

1) Л-2 2) У-3 3) 5-Б 4) 6-А 5) Н-1

5. Строк зберігання актів за формою Н-1: 1) 5 2) 10 3) 25 4) 45 5) 50 років

6. Акт спеціального розслідування несчасного випадку складається на протязі: 1) 3 2) 5 3) 7 4) 10 5) 14 днів

7. Контрольні заходи та критерії оцінювання

Видами контролю знань студентів з навчальної дисципліни є:

- поточний контроль (усне опитування за темами лекцій, представлення та захист звітів з виконаних практичних робіт);
- модульний контроль (виконання одного з 20 варіантів модульної контрольної роботи, яка охоплює матеріал змістового модуля);
- семестровий (підсумковий) контроль у формі екзамену (екзаменаційна робота, яка охоплює матеріал усього курсу) наприкінці останньої чверті вивчення дисципліни.

Основними заходами (формами) контролю знань є:

- реферативне опрацювання тем, які не викладаються на лекціях;
- модульна контрольна робота;
- екзамен.

Підсумкова контрольна робота (екзамен) складається з 20 завдань тестового формату трьох рівнів складності, які спрямовані на перевірку рівня теоретичних знань та практичних компетентностей з дисципліни. Правильні відповіді на питання 1-го рівня складності (№ 1-10) оцінюються в 0,4 бала кожне; 2-го рівня складності (№ 11-18) – 0,7 балів/питання; 3-го рівня складності (№ 19-20) – 1,2 бала за кожне.

Критерії оцінок

Кількість балів	Оцінка		
	за 12-бальною системою	за п'ятибальною системою	
0	0	2	незадовільно
0,4 – 1,4	1		
1,5 – 2,4	2		
2,5 – 3,4	3		
3,5 – 4,4	4	3	задовільно
4,5 – 5,4	5		
5,5 – 6,4	6		
6,5 – 7,4	7	4	добре
7,5 – 8,4	8		
8,5 – 9,4	9		

9,5 – 10,4	10	5	ВІДМІННО
10,5 -11,4	11		
11,5 - 12	12		

Зразок завдань підсумкової контрольної роботи:

Рівень 1

1. Контроль стану охорони праці керівник структурного підрозділу здійснює 1 раз на: 1) добу 2) тиждень 3) місяць 4) квартал 5) півроку

.....

Рівень 2

11. Температура поверхней обладнання на робочих місцях не повинна перевищувати: 1) 30 2) 35 3) 40 4) 45 5) 50⁰С

.....

Рівень 3

19. Яку продуктивність повинна забезпечувати аварійна вентиляція для робочого приміщення з розмірами 25x40x5м, якщо механічна витяжна вентиляція відсутня? 1) 21500 2) 19000 3) 24000 4) 28000 5) 40000 м³/годину

.....

8. Політика курсу

Викладання матеріалу лекцій та проведення практичних занять, спілкування зі студентами під час консультацій та контрольних заходів здійснюється державною мовою.

Відвідування занять з дисципліни «Основи охорони праці та БЖД» є обов'язковим. Винятки можливі лише для студентів із обмеженими можливостями з поважних причин.

Пропущені заняття або контрольні заходи (з поважної причини або без неї) мають бути відпрацьованими в позаурочний час, у консультативні години.

Під час занять або поза ними студент має демонструвати повагу та толерантність по відношенню до усіх учасників освітнього процесу (студентів, викладачів, допоміжного персоналу).

Студенти повинні дотримуватися правил внутрішнього розпорядку Академії, усіх принципів та положень нормативних документів щодо організації навчального процесу у ЗВО.

Політика оцінювання. Кожний модуль навчальної дисципліни оцінюється за результатами відповідного контрольного заходу та за умови виконання усіх видів навчальної роботи з даного модуля, що передбачені програмою навчальної дисципліни. Загальна кількість модулів, що підлягають зарахуванню з навчальної дисципліни, дорівнює кількості кредитів ЄКТС дисципліни (3 кредити = 3 модулі). Модуль зараховується, якщо оцінка з нього (модульна оцінка) дорівнює або перевищує 4 бали за 12- бальною шкалою оцінювання. Перездача зарахованого залікового модуля з метою підвищення модульної оцінки не дозволяється. У разі незарахування модуля через отримання незадовільної оцінки або через відсутність студента на відповідному контрольному заході, студентові за згодою деканату дозволяються дві додаткові спроби для перездачі модуля: перша – викладачеві, який здійснював відповідний модульний контрольний захід; друга, за умови невдалої першої спроби, – комісії, яка призначається завідувачем кафедри.

Наявність не зарахованих попередніх модулів не є підставою для недопущення студента до складання контрольних заходів з подальших модулів. Контрольні роботи як заходи модульного контролю проводяться впродовж двох останніх тижнів чверті після завершення аудиторних занять. При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка виставляється за 12-бальною шкалою та національною (5, 4, 3).

9. Рекомендована література

Основна

1. Бедрій Я.І. Основи охорони праці: Навч. посіб. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2014. – 240 с.
2. Березуцький В.В. Основи охорони праці: Навч. посіб./ В.В. Березуцький, Т.С. Бондаренко, Г.Г. Валенко та ін.; за ред. проф. В.В. Березуцького. – Х.: Факт, 2007. – 480 с.
3. Воронов О.І. Основи охорони праці: Навч. посіб. / О.І. Воронов, І.Д. Коваленко, П.В. Афанасьєв та ін. – К.: Генеза, 2004. – 263 с.
4. Гандзюк М.П. Основи охорони праці: Підруч. для студ. ВНЗ/ М.П. Гандзюк, Є.П. Желібо, М.О. Халімовський. За ред. М.П. Гандзюка. – К.: Каравела, 2004. – 408 с.

5. Геврик Є.О. Охорона праці: Навч. посібник. – К.: Ельга, 2003. – 280 с.
6. Голінько В.І. Основи охорони праці: Навч. посібник. – Дніпропетровськ: Національний гірничий університет, 2010. – 271 с.
7. Жидецький В.Ц. Основи охорони праці. Підручник: Вид. 3-є. перероб. і доп. - Львів: УАД, 2008. - 336 с.
8. Ткачук К.Н. Основи охорони праці: Підручник. 2-ге видання/ К.Н. Ткачук, М.О. Халімовський, В.В. Зацарний та ін. – К.: Основа, 2006 – 448 с.
9. Запорожець О.І. Основи охорони праці: Підручник/ О.І. Запорожець, О.С. Протоєрейський, Г.М. Франчук, І.М. Боровик. – К.: Центр учбової літ-ри, 2009. – 264 с.
10. Івах Р.М. Основи охорони праці: Навч. посібник/ Р.М. Івах, Я.І. Бедрій, Б.О. Білінський, М.М. Козяр. - К.: Кондор, 2015. - 464 с.
11. Серіков Я. О. Основи охорони праці: Навч. посібник./ Я.О. Серіков. - Харків: ХНАМГ, 2007. - 227 с.
12. Іванов І.І. Повітряне середовище робочих приміщень: навчальний посібник/І.І. Іванов, С.А. Карпенко, Л.П. Грес, О.О. Єрьомін. – Дніпро: Видавництво «Свідлер А.Л.», 2016. – 572 с.
13. Іванов І.І. Законодавчі та нормативно-правові засади охорони праці: Навч.посіб./ І.І.Іванов, М.В. Сухарева, А.Г. Мешкова, О.С. Соболевська. - Дніпро: НМетАУ, 2019. - 61с.
14. Желібо Є.П., Заваруха Н.М., Зацарний В.В. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник/ Є.П. Желібо, Н.М. Заваруха, В.В. Зацарний. За ред. Є.П. Желібо - К.: Каравела, 2013. - 328 с.
15. Карандашев В.І. Безпека життєдіяльності в надзвичайних ситуаціях. Ч. I, II: Навчальний посібник/ В.І. Карандашев, В.Є. Машиністов. - Дніпропетровськ, НМетАУ, 2004. – 82 с.
16. Лукін Є.В., Карандашев В.І., Білявський П.Г. Безпека життєдіяльності. Частина I: Навч. посібник. – Дніпропетровськ: НМетАУ, 2013. – 48 с.
17. Лукін Є.В., Білявський П.Г. Безпека життєдіяльності. Ч. II: Навчальний посібник. – Дніпропетровськ, НМетАУ, 2014. – 48 с.
18. Лукін Є.В., Карандашев В.І. Безпека життєдіяльності. Ч. III: Навчальний посібник. – Дніпропетровськ, НМетАУ, 2015. – 61 с.

Додаткова література

1. Артеменко О.В. Науково-практичний коментар до закону України «Про охорону праці». – К.: Професіонал, 2012. – 592 с.
2. Бедрій Я.І. Охорона праці та пожежна безпека: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів та інженерів-практиків. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2013. – 184 с.
3. Катренко Л.А., Кіт Ю.В., Пістун І.П. Охорона праці: Навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. – Суми: Університетська книга, 2004. – 495 с.
4. Катренко Л.А., Кіт Ю.В., Пістун І.П. Охорона праці. Курс лекцій. Практикум: Навч. посіб. – Суми: Університетська книга, 2009. – 540 с.
5. Керб Л.П. Основи охорони праці: Навч.-метод. посібник. - К: КНЕУ, 2001. – 252 с.
6. Москальова В.М. Основи охорони праці: Підручник/ В.М. Москальова. - К.: Професіонал, 2005. – 672 с.
7. Русаловський А.В. Правові та організаційні питання охорони праці: Навч. посіб. – 4-те вид., допов. і перероб. – К.: Університет «Україна», 2009. – 295 с.
8. Яремко З.М. Охорона праці: навч. посіб. / З.М. Яремко, С.В. Тимошук, О.І. Третяк, Р.М. Ковтун; за ред. проф. З.М. Яремка. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 374 с.
9. Геврик Є.О., Пешко Н.П. Гігієна праці на виробництві: Навч. посіб. для студентів вищих навч. закладів. – К.: Ельга Ніка-Центр, 2004. – 276 с.
10. Іванов І.І. Конспект лекцій з дисципліни “Основи охорони праці”. Ч. 1/ І.І. Іванов, М.В. Сухарева. – Дніпро: НМетАУ, 2016. - 51 с.
11. Іванов І.І. Конспект лекцій з дисципліни “Основи охорони праці”. Ч. 2/ І.І. Іванов, М.В. Сухарева. – Дніпро: НМетАУ, 2017. - 51 с.
12. Іванов І.І. Конспект лекцій з дисципліни “Основи охорони праці”. Ч. 3/ І.І. Іванов, М.В. Сухарева. – Дніпро: НМетАУ, 2018. - 51 с.
13. Карандашев В.І. Безпека життєдіяльності у повсякденних умовах виробництва і побуту. Ч. I: Навчальний посібник/ В.І. Карандашев, Є.В. Лукін, В.Є. Машиністов. - Дніпропетровськ, НМетАУ, 2007. – 45 с.
14. Карандашев В.І. Безпека життєдіяльності у повсякденних умовах виробництва і побуту. Ч. II: Навчальний посібник/ В.І. Карандашев, Є.В. Лукін, В.Є. Машиністов. - Дніпропетровськ, НМетАУ, 2009. – 40 с.

15. Карандашев В.І. Безпека життєдіяльності у повсякденних умовах виробництва і побуту. Ч. III: Навчальний посібник/ В.І. Карандашев, Є.В. Лукін, В.Є. Машиністов. - Дніпропетровськ, НМетАУ, 2010. – 43 с.

16. Лопухов П.М. Безопасность жизнедеятельности при авариях с опасными химическими веществами. Учебное пособие/ П.М. Лопухов, Е.В. Лукин. - Днепропетровск, НМетАУ, 2003. – 102 с.

Законодавчі та нормативно-правові акти

1. Конституція України. – К.: Алерта, 2015. – 75 с.

2. Кодекс законів про працю України. – К.: Центр учбової літератури, 2015. – 84 с.

3. Закон України «Про охорону праці». – К.: Паливода, 2015. – 32 с.

4. Кодекс цивільного захисту України Відомості Верховної Ради. – 2013. – № 34-35. - ст.458. <http://zakon.rada.gov.ua>

5. НПАОП 0.00-4.12-05. Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці - К.: Держнагляд охорони праці України, 2005. – URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0231-05>.

6. Правила улаштування електроустановок ПУЕ-2017. – К.: Міненерговугілля України, 2017. – 617 с.

7. Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу. – К.: МОЗ України, 2014. – 37 с. – URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0472-14>.

8. ДСН 3.3.6.042-99. Санітарні норми мікроклімату виробничих приміщень. – К.: Держстандарт, 1999. – 31 с.

9. ДБН В.2.5-28:2018 Природне і штучне освітлення. – К.: Мінрегіон України, 2018. – 133 с.

10. ДСН 3.3.6.037-99. Державні санітарні норми виробничого шуму, ультразвуку та інфразвуку. – К.: МОЗ України, 1999. - URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/rada/show/va037282-99>

11. НАПБ А.01.001-2014. Правила пожежної безпеки в Україні. – К.: МВС, 2014. – 47 с.

12. НРБУ-97. Норми радіаційної безпеки України. – К.: МОЗ України, 1997. – 127 с.

Інтернет ресурси

1. <http://portal.rada.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
2. <http://www.mon.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України.
3. <http://www.dnopr.kiev.ua> - Офіційний сайт Держгірпромнагляду.
4. <http://dsp.gov.ua> – сайт Державної служби України з питань праці.
5. <http://www.dp.dsp.gov.ua> – сайт Головного управління Держпраці в Дніпропетровській області.
6. <http://www.dsns.gov.ua> – сайт Державної служби з надзвичайних ситуацій України.
7. <http://www.fssu.gov.ua> – сайт Фонду соціального страхування України.
8. <http://www.nau.ua> – Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».

10. Кодекс академічної доброчесності

Студенти, як учасники освітнього процесу, у своїй діяльності мають дотримуватись положень «Кодексу академічної доброчесності» Національної металургійної академії України, у якому прописані політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, який знаходиться у відкритому доступі на сайті академії за посиланням: <https://nmetau.edu.ua/file/kodeks.pdf>, а також ознайомитись з усіма викладеними в ньому принципами, правилами поведінки, спрямованими на формування самостійної і відповідальної особистості, спроможної навчатися, займатися науково-практичною діяльністю, дотримуючись відповідних етичних та правових норм.

Академічна доброчесність студента передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів;
- посилання на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право.

Неприйнятними є:

- плагіат;

- шахрайство (підробка підписів; використання під час контрольних заходів шпаргалок, телефонів, планшетів; посилання на джерела, які не використовувалися в роботі; списування при складанні контрольного заходу; проходження контролю знань підставними особами; здавання різними особами робіт з однаковим змістом);

- придбання в інших осіб чи організацій з наступним поданням як власних результатів навчальної діяльності;

- пропонування неправомірної винагороди при оцінюванні результатів успішності, виконання навчальних завдань;

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки при складанні підсумкового контролю.

Недотримання положень «Кодексу академічної доброчесності», незалежно від того є воно навмисним, чи ні, є серйозним порушенням та є предметом для розгляду «Комісії з питань академічної доброчесності» НМетАУ та подальших правових дій, зокрема:

- притягнення до дисциплінарної відповідальності (догана, сувора догана);

- повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, іспиту);

- повторне проходження навчального курсу;

- відрахування із академії.